

DE EXCURSIES IN 2006

Onder redactie van Anneke van der Putte

Graafseweg 9, 6512 BM Nijmegen

Met medewerking van de excursieleiders

van der Putte, A. (ed.). 2007. The NMV excursions in 2006. *Coolia* 50(3): 153–164.

In 2006 the Dutch Mycological Society organised 29 excursions. Five of these were cancelled because of drought. For the others, the excursion leaders provide an impression of the distinctive features of the sites, details of the excursion, and the most interesting finds. On average, each excursion yielded about 100 different species of fungi, but 220 taxa were recorded on one excursion to a nature reserve in the coastal dunes.

N.B. De redactie heeft besloten de verslagen van de excursies van 2005 (waarvan aanlevering en bewerking sterk waren vertraagd) niet alsnog in *Coolia* op te nemen, omdat het tijdstip waarop de excursies hebben plaatsgevonden inmiddels te lang geleden is. Hieronder volgen de excursies van 2006.

In 2006 werden door de NMV 29 landelijke excursies georganiseerd (zie Tabel 1). Daarvan zijn er uiteindelijk 5 niet doorgegaan vanwege het droge weer. Van twee excursies is het door omstandigheden niet mogelijk geweest een verslag te maken. Van de overige 22 excursies vindt u hieronder het verslag.

De stijgende lijn die in 2004 werd geconstateerd in aantallen deelnemers aan de NMV-excursies (*Coolia* 2005(3): 149–159) heeft zich doorgezet in 2006. Het gemiddelde aantal deelnemers is van 13 naar 15 gegaan. Het gemiddelde aantal taxa per excursie lag in 2006 iets lager, namelijk 101, terwijl het jaar 2004 een gemiddelde had van 105. Daar staat dan weer tegenover dat voor wat betreft het ‘aantal tijdens één excursie aangetroffen taxa’ het jaar 2006 – in vergelijking met 2004 – op kop ligt, met 220 taxa tijdens de excursie naar Duin- en Kruidberg!

Het jaar 2006 kende een grote afwisseling van zeer droge en soms ook zeer natte perioden. Vooral de maanden juli en augustus met extreem droog/warm, en extreem nat weer, lig-

gen iedereen ongetwijfeld nog vers in het geheugen. Maar ook de maanden ervoor en erna werden gekenmerkt door sterke afwisseling van droog en nat. En de waarnemingen zijn er dan ook naar. De leiders van de excursies zetten wijselijk de tering naar de nering: in de droge perioden waren de verwachtingen niet te hoog gespannen en soms werd uitgeweken naar een terrein waar de kans op vondsten wat groter was. Verder werd de aandacht gericht op “het kleine spul” of, zoals één van de excursieleiders het formuleerde: dan ga je dus

Datum	Terrein	Leiding	Deeln.	Taxa
15 april	Robbenoordbos	F. van den Bergh	16	55
22 april	Almeerderstrand/Zilverstrand	A. van den Berg	10	66
29 april	Vallei van Meijndel	L. Bakker-Walter	?	64
6 mei	Vervallen...			
13 mei	Bunderbos	P. Kelderman	Geen info	
27 mei	Lauwersmeergebied	T. van der Kooij	12	81
3 juni	Uiterwaarden Wageningen	E. Brouwer	10	42
10 juni	Vervallen...			
17 juni	Kievitsveld en Vossebroek	M. Boomsluiters	12	25+23
24 juni	Heidenhoekseveld	H. Wassink	6	23
22 juli	Nyswiler	P. Kelderman	Geen info	
29 juli	Vervallen...			
5 aug.	Vervallen...			
12 aug.	Vervallen...			
19 aug.	Rivierduingebied Swifterbant	G. en Y. van Duuren	11	112
26 aug.	Windesheim	A. van den Berg	36	166
2 sept.	Borg Verhildersum	R. Douwes	10	88
9 sept.	Boekweitenveentje	R. Enzlin	13	170
16 sept.	Tankenbergh	W. Ligterink	25	110
24 sept.	Oosterzand bij Uffelte	E. Arnolds	3	67
30 sept.	Amelterbosch en Veenhuizen	R. Chrispijn	15	70+60
7 okt.	Boswachterij Dorst	J. Gelderblom	5	156
14 okt.	Vegelinbosschen	F. Ozinga	?	123
21 okt.	Bergen (N.H.)	F. van den Bergh	20	135
21 okt.	Den Treek	J. Wisman	8	90
28 okt.	Leusderheide	E. van den Dool	?	125
28 okt.	Duin- en Kruidberg	N. Buiten	30	220
1 nov.	Koepelduinen	Ch. Noordeloos	?	78
18 nov.	Texel	M. Groenendaal	23	82
		Gemiddeld	15	101

Tabel 1. Excursies van de NMV in 2006.

“dood hout oprapen”. En dat leverde voor de liefhebbers toch al gauw weer aparte vondsten op, zoals bijvoorbeeld het Wit Gaffelhaarbuisje (*Henningsomyces candidus*) in het duingebied in de Vallei van Meijndel of het Kwartetschorsschijfje (*Eutypella quaternata*) in het Robbenoordbos.

Maar het was niet alleen maar droog, zodat toch ook soms de soorten aangetroffen konden worden die meer specifiek zijn voor het gebied waar een excursie werd gehouden. Zo kon men bijvoorbeeld in mei de Nonnenkapkluiwzwammen (*Helvella spadicea*) in het Lauwersmeergebied bewonderen, in augustus de Hertenzwammen (*Pluteus* soorten) en de Grauwe bossatijnzwammen (*Entoloma rhodopolium* f. *rhodopolium*) in Flevoland, en in september werd in de heidegebieden in Drenthe de Veenvlamhoed (*Gymnopilus fulgens*) begroet.

Vanaf ongeveer midden augustus tot in de eerste weken van september kreeg de warmte van juli samen met de nattigheid van augustus een positieve uitwerking op de paddenstoelengroei: “het knalde de grond uit”, zozeer zelfs dat het de kranten haalde. Al mopperde een enkele deskundige binnensmonds dat er alleen maar sprake was van “het gewone werk, en helaas juist niks bijzonders” – de excursieverslagen spreken wel degelijk van verrassingen en zelfs ook van vondsten van “Rode lijsters”.

Bovendien werden tijdens heel wat excursies ook vondsten genoteerd die nieuw waren voor het betreffende gebied. Zo meldt bijvoorbeeld het verslag van de excursie naar het Almeerder- en Zilverstrand 15 nieuwe soorten. In het Asserbos zorgden de Valse satijnvezelkop (*Inocybe paludinella*) en de Rossige vezelkop (*Inocybe bresadolae*) voor aanvulling van de plaatselijke lijst. Tijdens de excursie in Dorst deed de vondst van de Kleinsporige knolvezelkop (*Inocybe albomarginata*) de harten sneller slaan, want deze paddenstoel was daar al vele jaren niet meer gesignaleerd. Ook voor vondsten buiten het excursiegebied zelf konden sommige excursieleiders warmlopen: het enthousiasme bij het zien van de in Groet en Bergen in Noord-Holland eigenlijk niet of nauwelijks voorkomende Populierleemhoed (*Agrocybe cylindracea*) spettert van het verslag.

Al met al kan gezegd worden dat de excursies in 2006 weer een succes zijn geweest: met bijzondere vondsten tijdens aangename tochten door unieke Nederlandse natuurgebieden.

15 april: Robbenoordbos (Friedjof van den Bergh)

Tijdens deze excursie met 16 deelnemers troffen wij het, met mooi rustig weer. Maar door de late inzet van de lente was de ontwikkeling in de natuur zeker 3 weken achterop geraakt: het bos was gortdroog. Dat wij nog 55 soorten vonden, meestal groeiend op dood hout, was vooral te danken aan de kennis en de speurzin van Mels Huisman, hij vond en determineerde o.a. veel leuke “micro-asco’s” waaronder Kwartetschorsschijfjes (*Eutypella quaternata*) en Esdoornuitbreekkommetjes (*Pyrenopeziza petiolaris*). Aan plaatjeszwammen vonden wij slechts 8 saprofieten, waaronder de speciale voorjaarsvorm van de Vroege franjehoed (*Psathyrella spadiceogrisea* f. *vernalis*). Mycorrhizasoorten lieten geheel verstek gaan. Als compensatie troffen wij wel de mooie roodkleurige Krulhaarkelkzwam (*Sarcoscypha austriaca*), enkele Kogelhoutskoolzwammen (*Daldinia concentrica*) alsmede de Berijpte schorszwam (*Peniophora lycii*) aan. Een slijmzwam met fraaie donker gekleurde bijna zwarte bolletjes op bruine steeltjes op een dood beukentakje kan niet onvermeld blijven, het betrof het Donkerbruin kelkpluisje (*Metatrachia floriformis*).

22 april: Almeerderstrand en Zilverstrand (Ger van Zanen en Atte van den Berg)

De 10 deelnemers hadden een koude, winderige dag op deze “groene” stranden, die resp. aan de west- en oostzijde van de A6 gelegen zijn. In totaal werden er ca. 66 verschillende taxa gevonden, waaronder 15 nieuwe voor dit gebied. Hierdoor kwam het totaal vanaf 1975

gevonden taxa uit op 525. Enkele bijzonderheden waren: *Crepidotus calolepis*, Grote vilt-inktzwam (*Coprinus domesticus*), Breedsporig hangkommetje (*Merismodes anomala*), Meidoornrotkelkje (*Monilinia johnsonii*) en de Grote schotelkluifzwam (*Helvella queletii*).

29 april: Vallei van Meijndel (Lenie Bakker-Walter)

Hoewel het wel wat geregend had, was het duingebied erg droog. Omdat het ook nog lang koud gebleven was, waren er weinig paddenstoelen. Dus wat doe je dan: van het prachtige duinlandschap genieten, naar plantjes kijken en natuurlijk dood hout oprapen. Dat leverde veel leuke vondsten op, zoals het Wit gaffelhaarbuisje (*Henningsomyces candidus*), het Spinragschijfje (*Arachnopeziza aurata*) en het Gladharig franjekelkje (*Lasiobelonium nidulum*) op oude stengels van Salomonszegel. Toch nog een mooie lijst met 64 soorten.

27 mei: Lauwersmeergebied (Tom van der Kooij)

Onder gunstige weersomstandigheden werd vanuit het verzamelpunt in de haven van Lauwersoog door een twaalfstal deelnemers begonnen aan de voorjaarsexcursie. Het Lauwersmeergebied is een zeer gevarieerd gebied dat altijd wel iets oplevert. Naast open natte kruipwilgvegetaties zijn er drogere, zanderige delen, afwisselend beplant met naald- of loofbos. Het geheel heeft een wat parkachtige uitstraling, en is daardoor ook zeer overzichtelijk en afwisselend. Enkele enthousiaste deelnemers droomden al van meer dan 100 soorten. Zover heeft het niet mogen komen: de teller is uiteindelijk stil blijven staan bij een aantal van over de 80, wat voor een voorjaarsexcursie toch niet slecht te noemen is. Vele klassieke voorjaarszwammen konden worden bewonderd, al vielen vaak de aantallen per soort wat tegen. Door het late tijdstip in mei hadden de slakken hun deel al opgeëist. De Nonnenkapkluifzwammen (*Helvella spadicea*), toch wel een specialiteit van dit gebied, waren weer in volle glorie te bewonderen. De aantallen waren wel iets lager dan in andere jaren, maar het blijft een mooi gezicht, deze grote asco's vaak zó op het kale witte zand (altijd bij populier of abeel). Ook de Bokaalbekerzwammen (*H. acetabulum*) waren met wat moeite nog te vinden. Bij de kruipwilgen stonden fraaie exemplaren uit de altijd lastige groep van de Gewone viltkop (*Inocybe dulcamara*). Na afloop van de excursie waren de bakjes weer rijkelijk gevuld met het nodige huiswerk. Al met al een boeiende tocht.

3 juni: Uiterwaarden Wageningen (Emiel Brouwer)

Met tien man sterk, of beter gezegd vijf mannen en vijf vrouwen, werd met mooi weer een rondje gemaakt door de uiterwaarden van de Rijn ter hoogte van Wageningen. De eerste vermeldenswaardige vondst werd gedaan op een twijgje in een vochtige ruigte op een rivierdijk met populieren: de Draadvormige geweizwam (*Xylaria filiformis*). Even verderop werd onder een sleedoornhaag een mooie groep Sleedoornsatijnzwammen (*Entoloma sepium*) ontdekt. En bij het laatste huis hebben we ons samen met de eigenares afgevraagd of die zwarte klompen in een grote, oude es nu Ruige weerschijnzwammen (*Inonotus hispidus*) waren. Langs de Rijn was het feest geweest, getuige een serie brandplekken met bierdopjes. Nu was het feest voor het Spinragkuddeschijfje (*Pyronema omphalodes*). Het eigenlijke natuurgebied, met een enkel bosje en vooral struinnatuur, had op dat tijdstip alleen algemene paddenstoelen te bieden. Enkele duiken in de ruige vegetatie leverden toch wel een minuscuul ascomycetje op dat nog niet op de standaardlijst prijkte: *Clavidiscus caricis*. Zonder twijfel zijn we ook vaak aan dergelijke mogelijke vondsten voorbijgelopen. In totaal werden 42 soorten gezien,

waarvan de meest bijzondere dus buiten het reservaat. De algemene indruk van dit bezoek en enkele herfstbezoeken is dat de vele honderden hectaren ruige, nieuwe natuur in de uiterwaarden van Arnhem tot Rhenen nog slechts weinig bijzondere paddenstoelen herbergen. Stof tot nadenken.

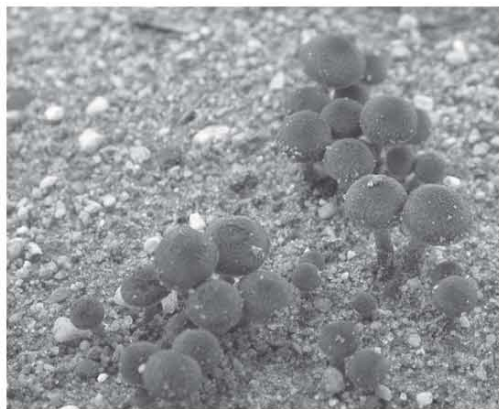
17 juni: Kievitsveld en Vossebroek (Menno Boomsluiters)

Het was een warme dag na een droge periode, maar desondanks waren er toch zo'n twaalf deelnemers. Het werd een aardige wandeling, met echter maar heel weinig paddenstoelen, en zeker geen bijzondere vondsten. In de ochtend werden in het Kievitsveld 25 soorten gevonden, waaronder het Rode wasbekertje (*Orbilia alnea*) en het Korrelzwammetje (*Bulbillomyces farinosus*) en 's middags in het Vossenbroek 23 soorten, o.a. het Wilgenhoutvlieskelkje (*Hymenoscyphus salicinus*).

24 juni: Heidenhoekse vloed (Hermien Wassink)

Droog was het. We wisten toen nog niet dat dit pas het begin van een lange, warme periode was. Op de parkeerplaats bij het terrein was ook TV Gelderland aanwezig, en voor we met zes personen op pad gingen, konden we genieten van middeleeuwse taferelen. Het weer was prima, dus een mooie wandeling zou het in ieder geval worden. Dit jonge natuurerrein leverde zelfs op de meest vochtige delen slechts enkele verse exemplaren op. Het grootste deel van de lijst bestond uit houtbewonende soorten. Toch nog twee mooie vondsten: *Inocybe lacera* var. *helobia*, een vrij zeldzame vorm van de Zandpadvezelkop, en in een droogstaand ven het Driekleurig ruitertje (*Marasmiellus tricolor*), een saprotroof op graswortels en -resten.

Al met al een mooie dag met vlinders, planten, veel zon en 23 soorten paddenstoelen. Een gebied om bij wat gunstiger weersomstandigheden nog eens te bezoeken.

De Zandpadvezelkop (Inocybe lacera), hier de gewone vorm.

19 augustus: Rivierduingebied bij

Swifterbant (Gerrit en Yvonne van Duuren)

Omdat we van Arjan Stroo een uiterst riskante excursiedatum – een duidelijke B-keus voor een A-provincie – hadden gekregen, wilden we in de aankondiging geen overdreven verwachtingen wekken. Bovendien is augustus vakantiemaand en viel er na de extreem droge juli maand ruim 3 keer zoveel regen als normaal in bijna 2½ maal zoveel uren. Waarschijnlijk had dat het aantal deelnemers beperkt, maar zoals altijd in Flevoland hadden de thuisblijvers ongelijk. Toch vertrokken van het busstation Dronten nog elf onverschrokken doorzetters op een nagenoeg droge dag met een heerlijke zomertemperatuur richting Swifterbant. Het Rivierduingebied is de voormalige delta van IJssel en Vecht tussen Swifterbant en Lelystad. Naast ons eerste bosje ligt een fameus opgravingsgebied van de Rijksuniversiteit Groningen, waar schitterende vondsten zijn gedaan uit de zgn. Swifterbantcultuur. Wij gingen echter op zoek naar Hertenzwammen. Daarvan vonden we 's morgens tien soorten en 's middags, in

een ander bos, nog eens vier van de soorten die we die ochtend ook al gezien hadden. In beide bossen stond bijv. de Zwaardvishertenzwam (*Pluteus insidiosus*), een “Rode lijster”. Andere bijzonderheden van de ochtend: de Witte kaalkopmycena (*Hemimycena crispata*) en “Rode Lijsters” Gele zijdetruffel (*Hymenogaster luteus*) en Spitse spleetvezelkop (*Inocybe flavella* var. *flavella*). Totaal ’s morgens: 83 soorten.

’s Middags gingen we naar een ander rivierduinbos, waar we onder andere ca. 40 schitterende exemplaren vonden van de Bruingele stekelparasolzwam (*Lepiota carinii*). Die soort was nieuw voor Flevoland en had veel grotere vruchtlichamen dan in de literatuur beschreven staat. Tevens zagen we op nagenoeg dezelfde plek enkele stuks Vaalroze parasolzwammen (*Lepiota subincarnata*). De aanwezige fotografen verdrongen elkaar bijna en moesten nummertjes trekken. Behalve de vier hertenzwamsoorten vonden we nog het Teer kleefhoedje (*Bolbitius pluteoides*). Andere bijzonderheden: Viltig judasoor (*Auricularia mesenterica*), de Penseelfranjezwam (*Thelephora penicillata*) en de “Rode Lijster” Zadelkluifzwam (*Helvella ephippium*). Totaal ’s middags: 61 soorten.

Voor de liefhebbers die er nooit genoeg van kunnen krijgen, hadden we nog een korte uitsmijter in petto. In het Swifterbos van SBB wisten we een groeiplaats met o.a. meer dan 10.000 vruchtlichamen van de Grauwe bossatijnzwam (*Entoloma rhodopolium* f. *rhodopolium*) samen met meer dan 100 stuks van de Zilveren ridderzwam (*Tricholoma argyraceum* var. *argyraceum*). Onnodig te zeggen dat de fotografen onder ons...

Totaal van de uitsmijter: 8 soorten, dagtotaal: 112 verschillende soorten.

26 augustus: Landgoed Windesheim (Atte van den Berg)

De excursie van 26 augustus naar het landgoed Windesheim was een groot succes, zowel qua aantal deelnemers (36) als qua aantal gevonden soorten (166). Niet alleen de liefhebbers van plaatjeszwammen, maar eveneens die van ‘korstjes’ kwamen ruimschoots aan hun trekken, wat bleek uit het grote aantal nadeterminaties. Enkele bijzonderheden (Rode-Lijstsoorten): Spoelvoetchampignon (*Agaricus bohusii*), Prachtamaniet (*Amanita ceciliae*), Kleinsporige vloksteelsatijnzwam (*Entoloma dysthaloides*), Wistelige zadelkluifzwam (*Helvella latispota*), Wijnrode vezelkop (*Inocybe adaequata*), Geurende vezelkop (*I. bongardii*), Gele Pelargoniumvezelkop (*I. pelargonium*), Bleekgele russula (*Russula farinipes*), Gerimpelde russula (*R. olivacea*), Geraniumrussula (*R. pelargonica*), Kleibosrussula (*R. pseudointegra*) en Zonnerussula (*R. solaris*).

2 september: Borg Verhildersum (Roel Douwes)

Met een tiental deelnemers was deze excursie in het hoge noorden goed bezet. We bekeken lanen met o.a. eik, linde, beuk, populier en els rondom de borg. Na de regenrijke periode in augustus troffen we precies het goede moment voor de Groningse klei en kwamen dus nauwelijks vooruit, zoveel was er te zien. Soorten waren vaak in grote aantallen aanwezig, zodat je letterlijk over de paddenstoelen struikelde. Uiteindelijk hebben we 88 soorten op naam gebracht, waaronder bijv. maar liefst elf vezelkoppen: o.a. Geurende vezelkop (*Inocybe bongardii* var. *bongardii*), Wijnrode vezelkop (*I. adaequata*), Muffe vezelkop (*I. cervicolor*), Sterspoorvezelkop (*I. asterospora*) en Paarssteelspleetvezelkop (*I. pusio*). Andere opvallende mycorrhizasoorten waren Netstelige heksenboleet (*Boletus luridus*), Fijngegordelde melkzwam (*Lactarius insulsus*), Rode kleibosmelkzwam (*L. ichoratus*), Witte russula (*Russula delica*) en Geraniumrussula (*R. pelargonica*). Fotografen konden zich uitleven

op de Reuzenchampignon (*Agaricus augustus*) en Pronkhertenzwam (*Pluteus umbrosus*). Onder de bomen troffen we een aantal groeiplekken aan van het Papegaaizwammetje (*Hygrocybe psittacina*), vergezeld van Sikkelkoraalzwam (*Clavulinopsis corniculata*) en Fraaie knotszwam (*C. laeticolor*). Een greep uit de overige bijzonderheden: Bosstaalsteeltje (*Entoloma incarnatofuscescens*), Grijs taaisteeltje (*Mycenella margaritispora*), Gespleten franjezwam (*Thelephora anthocephala*), Uige aardappelbovist (*Scleroderma cepa*) en Zwarthaarwimperzwam (*Scutellinia nigrohirtula*). Kortom, een rijke excursie met veel bijzondere soorten. Conclusie: Verhildersum is mycologisch nog steeds een van de top-kleibossen in Groningen en de kwaliteit van het gebied lijkt sinds de excursies van de jaren '90 niet wezenlijk achteruitgegaan te zijn. Een gebied om zuinig op te zijn!

9 september: Boekwijtveentje (Roeland Enzlin)

Het aloud bekende terrein bij Gieten liet zich wederom van een goede kant zien. De 13 aanwezigen vonden er in totaal 170 taxa, waaronder diverse interessante, zeldzame en/of Rode-Lijstsoorten. De satijnzwammen, waar het gebied vooral ook om bekend is, lieten het deze keer afweten. Slechts vijf soorten konden genoteerd worden. Vrij in het begin, vlakbij waar de oude cementfabriek heeft gestaan, vonden we de eerste Porfieramaniëten (*Amanita porphyria*) gevolgd door zes verschillende Kluijfszwammen: de Roet- (*Helvella atra*), de Witte (*H. crispa*), de Zwarte (*H. lacunosa*), de Holsteel- (*H. elastica*), de Schotel- (*H. macropus*) en de Gladstelige schotelkluijfwam (*H. villosa*). Ook stonden daar Cantharellen (*Cantharellus cibarius*), Kleine trompetzwammen (*Pseudocraterellus undulatus*) en Zwarte truffelknotszwammen (*Cordyceps ophioglossoides*). Enkele deelnemers zijn vervolgens naar het NEM-proefvlak gegaan om daar te leren hoe een opname maken in zijn werk gaat. Daarbij werden drie verschillende *Otidea*'s gevonden: Gewoon varkensoor (*O. onotica*), en Zeemkleurig (*O. alutacea*) en Donker hazenoer (*O. bufonia*).

Er werd koffie gedronken en gegeten bij het, midden in het terrein gelegen, zomerhuisje van twee van de deelnemers. Een hagedis kwam tussen de mensen liggen zonnen, tot groot plezier van Pieter, de jongste deelnemer en één van de bewoners van het zomerhuisje.

Na de lunch liepen we door naar de diepe afgraving, nu een zwemplas. Daar werden vier verschillende Stekelzwammen genoteerd, namelijk de Gezzoneerde (*Hydnellum conrescens*), de Fluwelige (*H. spongiosipes*), de Wollige (*Phellodon confluens*) en de Blauwvoetstekelzwam (*Sarcodon scabrosus*). Op het laatst, rechts in de berm van het pad, werd een zeer fraaie groep van de Spitsschubbige parasolzwam (*Lepiota aspera*) gevonden. Daar zijn veel foto's gemaakt. Bij de nadeterminaties werden nog twee bijzondere asco's vermeld, te weten het Bruinsporig sapbekertje (*Phaeohelotium monticola*) en het Rossig balonbekertje (*Sphaerosporella hinnulea*).

16 september: Tankenberg (Wim Ligterink)

Vanwege de droogte waren de verwachtingen niet erg hoog gespannen deze dag. Maar het bosachtige gebied van de Tankenberg, ten oosten van Oldenzaal, bleek heel wat verrassingen in petto te hebben voor de ca. 25 deelnemers aan deze excursie. Zoals de Potloodrussula (*Russula rosea*) en de Vorkplaatrussula (*R. heterophylla*). Ook de Oranje berkenboleet (*Leccinum versipelle*) en de Eikeboleet (*Leccinum quercinum*) werden gesignaleerd, evenals de Penseelfranjezwam (*Thelephora penicillata*), de Zemelige brandplekbekerzwam (*Peziza echinospora*) en het uiterst zeldzame Witzijdig vliesje (*Athelia bombacina*). De Tankenberg-

excursie leverde niet alleen kwaliteit, maar ook kwantiteit, met een voor deze droge periode jaloers makend aantal van 110 aangetroffen soorten. Een zeer geslaagde excursie dus.

24 september: Oosterzand bij Uffelte (Eef Arnolds)

In Meppel kwamen slechts drie deelnemers opdagen. Niet verwonderlijk omdat de wekenlange droogte de mycoflora weer ondergronds had gejaagd. Onze verwachtingen waren dan ook bescheiden. We zochten de vochtige randen op van het Brandeveen, een van de grootste vennen in Drenthe, fraai gelegen temidden van de uitgestrekte bossen van het Oosterzand. Maar ook daar waren paddenstoelen schaars. In de veenmoszone groeiden hier en daar het Vlokkig en het Kaal veenmosklokje (*Galerina paludosa* en *G. tibiicystis*). Na lang speuren vonden we op één plek bij jonge berken de Veenmosgordijnzwam (*Cortinarius tubarius*). Iets droger stond een andere kenmerkende veenpaddenstoel, de Witte berkenboleet (*Leccinum niveum*). In de naaldbossen rond het veen vonden we toch nog een paar vruchtlichamen van de Appelryssula (*Russula paludosa*) en Duivelsbroodrussula (*R. drimeia*), karakteristieke soorten voor schrale heidebebossingen en hier soms plaatselijk talrijk. Bij de wandeling terug door de heide lieten we ons bij een vliegden verrassen door een exemplaar van de Fijnschubbige boleet (*Suillus variegatus*), een soort die nog steeds sterk achteruit gaat. In totaal noteerden we 67 soorten, een magere oogst voor een excursie in wat gewoonlijk het hoogseizoen is.

30 september: Amelterbosch en Veenhuizen (Rob Crispijn)

Na de kletsnatte augustusmaand was er in september in de noordelijke provincies slechts een paar millimeter neerslag gevallen. Maar liefhebbers lieten zich niet afschrikken, want de opkomst was behoorlijk hoog. Sommige deelnemers waren van ver gekomen naar het verzamelpunt in Assen. Om niemand teleur te stellen werd besloten om de begraafplaats in het Asserbos te bezoeken. Niet erg origineel, maar wel effectief, want het bezorgde de 15 deelnemers een aangename ochtend. Ondanks dat hier de laatste jaren al enkele inventarisaties hebben plaatsgevonden, werden er toch weer soorten gevonden die nieuw waren voor het gebied. Zoals de, zeker in Drenthe, zeldzame Rossige vezelkop (*Inocybe bresadolae*) en de Valse satijnvezelkop (*I. paludinella*). Laatstgenoemde zou je op een begraafplaats niet verwachten, omdat het een soort is die meestal bij els of wilg groeit op vochtige bodems van klei, leem of zand. Vochtig was het hier wel; daar zorgt de ondiep gelegen leemlaag wel voor. Dat droeg ook bij aan het aantal vondsten: 70 soorten – niet gek in zo'n kurkdroke periode!

's Middags reden we naar Veenhuizen waar een aantal onderbelichte kilometerhokken rond het Esmeer werden bezocht. In deze arme zandgrondbossen had de droogte lelijk huis gehouden. Maar op vochtige heide vonden we op recent afgeschaafde plekken een karakteristieke soort als de Veenvlamhoed (*Gymnopilus fulgens*). Ook de Heidezwevelkop (*Psilocybe ericaea*) kwamen we op een paar plaatsen tegen. Tussen dophei stond een vrij forse, grijzige paddenstoel die in het veld onbenoemd bleef, maar thuisgekomen als de Veenmossatijnzwam (*Entoloma elodes*) werd gedetermineerd. Bij elkaar zijn in de vier bezochte Veenhuizense kilometerhokken ruim 60 soorten waargenomen.

7 oktober: Boswachterij Dorst (Jac Gelderblom)

Er waren vijf deelnemers, waarvan er drie al jaren in Dorst inventariseren. In totaal werden er 156 soorten gevonden, waaronder bovendien bijzondere vondsten zaten. Zo werden op een

stukje van een paar vierkante meter drie *Aleuria*-soorten aangetroffen: de Grote oranje bekerzwam (*A. aurantiaca*), de Kleinsporige oranje bekerzwam (*A. cestricea*) en de Olijke oranje bekerzwam (*A. bicucullata*), de laatste twee zeldzaam. Langs een opgehoogde berm stonden massaal het Vlokkig kaalkopje (*Psilocybe flocculosa*) en de Schijnwratsporige inktzwam (*Coprinus verrucispermus*). In open heischraal grasland groeide het Tweesporig staalsteeltje (*Entoloma huismanii*) en aan de rand bij wat elzen de Spoelsporige vaalhoed (*Hebeloma fusisporum*). Langs een bospad vonden we de Kleinsporige knolvezelkop (*Inocybe albomarginata*), die al vele jaren in Dorst niet meer waargenomen was. Het was een plezierige, interessante excursie met vele niet alledaagse soorten, die een grotere opkomst verdiende.

14 oktober: Vegelinbosschen (Frans Ozinga)

Toen de groep zich op de parkeerplaats verzamelde voor de excursie, liep een enkeling meteen op de grote beuk af, waar een paar jaar geleden de Zijdeachtige beurszwam (*Volvariella bombycina*) werd waargenomen. Dit jaar liet hij zich echter niet zien. Wel 123 andere soorten, waarvan enkele voor het eerst in dit bos werden waargenomen. De twee satijnzwammen die werden gevonden, waren meteen ook speciaal: de Fraaie satijnzwam (*Entoloma lepidissimum*) en de Dwergsatijnzwam (*Entoloma rhodocylix*). Van de vier Hertenzwammen waren de Splijthoedhertenzwam (*Pluteus ephebeus*) en de Naaldhouthertenzwam (*Pluteus pouzarianus*) nieuw voor het bos. De beloofde Trechtercantharel (*Cantharellus tubaeformis*) stond er met zo'n dikke 300 exemplaren en liet zich uitgebreid fotograferen, evenals de Roodschubbige gordijnzwam (*Cortinarius bolaris*). Wat het afgelopen jaar vaker ter sprake kwam, en zo ook tijdens deze excursie, waren de opvallend grote vruchtlichamen die werden waargenomen. De Amethistzwam (*Laccaria amethystina*) was daar deze morgen een voorbeeld van. Leverde de excursie niet bijzonder veel spektakel op, gezellig was het zeker.

21 oktober: Bergen (Friedjof van den Bergh)

Onder zeer fraai herfstweer genoot een twintigtal deelnemers van deze bijna traditionele excursie waarbij ca. 135 soorten werden genoteerd. Dat de mycologie zich in het volle leven bevindt, rijk aan veranderingen, bewijst bijv. de vondst van de Gewone berkenboleet (*Leccinum scabrum*). Onder deze naam prijkt hij op de excursielijst, maar volgens de tabel van Henk den Bakker in Coolia 43(4), 2000 moet deze vondst Bruingrijze berkenboleet (*L. brunneogriseolum*) worden genoemd. Let op... dit is in deze contreien de meest voorkomende berkenboleet! Als bij het determineren van de berkenboleten ook de meest recente publicatie van Geoffrey Kibby in de Field Mycologist 7(4), 2006, wordt betrokken, dan zou deze naam tevens een synoniem van de Groenwitte berkenboleet (*L. cyanobasileucum*) zijn. Volop in beweging dus, in lijn met de opmerking van Henk den Bakker dat er nog veel werk moet worden gedaan voordat de taxonomische vraagtekens zullen zijn opgelost.

Wij vonden behalve leuke Oorlepelzwammetjes (*Auriscalpium vulgare*) ook fraaie groepen Zwartvoetkrulzomen (*Paxillus atrotomentosus*) die nu mede vanwege zijn donkerbruine harige steelbekleding is ondergebracht in het geslacht *Tapinella*. De grote nesten vol met Okergele vezeltruffels (*Rhizopogon luteolus*) waren niet te missen, evenals de grote groepen aardsterren, zoals Gekraagde aardster (*Gaeastrum triplex*) en Gewimperde aardster (*G. fimbriatum*). Ook vielen de vele Poederzwamgasten (*Asterophora lycoperdoides*) op oude Grofplaatrussula's (*Russula nigricans*) op. Wij werden vervolgens op russula-problemen getraceerd, met name wat betreft de verschijningsvormen waarin de Roze berkenrussula

(*R. betularum*) en zijn naaste verwanten zich voordoen. In een vrij vochtig berken/eiken-perceel stonden enkele tientallen van deze paddenstoelen, met vele zacht roze tinten. Stof voor langdurige discussies.

Een bijzondere vondst even buiten het excursiegebied kan niet onvermeld blijven. Zowel Marcel Groenendaal als ik, samen met Martijn Oud en Jan Vrouwe, vonden onafhankelijk van elkaar in een wegberm aan de voet van een levende populier grote bundels van de Populierleemhoed (*Agrocybe cylindracea*) in Groet en Bergen. Je zou je haast in Zeeland wanen waar deze soort wel vaker is gevonden. In Noord-Holland boven het Noordzeekanaal kan ik mij geen vindplaats herinneren.

21 oktober: Landgoed Den Treek (Jaap Wisman)

De groep van ca. acht man vond in totaal ruim 90 soorten verdeeld over twee kilometer-hokken. De excursieleider had een plek gevonden waar ondanks de vrij ongunstige periode nog 55 soorten werden genoteerd. Deze eikenlaan met fietspad, aan een zijde begrensd door naald- en loofbos en een vrij diepe (nu droge) sloot, ligt in kilometerhok (155; 458). Gewone verschijningen in zo'n biotoop als de Witte Kluifzwam (*Helvella crispa*), Kleine bruine bekerzwam (*Humaria hemisphaerica*), Geelbruine spleetvezelkop (*Inocybe sindonia*) en de Amethystzwam (*Laccaria amethystina*) werden al snel genoteerd. De Greppelmelkzwam (*Lactarius lacunarum*) stond zoals gebruikelijk in de slootwand en in de berm werd familie gevonden: o.a. het Schaapje (*L. vellereus*), de Donzige melkzwam (*L. pubescens*) en de Kokosmelkzwam (*L. glyciosmus*). Niet helemaal onverwacht vonden we de Wollige stekelzwam (*Phellodon confluens*) en de Gezoneerde stekelzwam (*Hydnellum concrescens*). Wel verrassend was de vondst van de Bleekhoedviltkop (*Inocybe leucoblema*). Zes Russula-soorten waren present waaronder de Verblekende russula (*R. exalbicans*). Bij beuk vonden we Beukenridderzwam (*Tricholoma ustale*). Natuurlijk was ook de Roodsteelfluweelboleet (*Boletus chrysenteron* ss. lat.) present, maar aan dat ss. lat. gaan we met de nieuwe determinatiesleutel uit de eerste Coolia van dit jaar wat doen. U ook?

Een vijftigtal soorten werd genoteerd in kilometerhok (154; 456), met een laan en gemengd bos ten noordoosten van de veenplas. Paard met ruiter kwamen we tegen en even later de Paardenmestvlekplaat (*Paneolus campanulatus*) en ook de Dooiergele mestzwam (*Bolbitius vitellinus*) was present. In een sparrenbos waren de Kastanjeboleet (*Boletus (Xerocomus) badius*), de Levermelkzwam (*Lactarius hepaticus*) en de Rossige melkzwam (*L. rufus*) algemeen. Ook de Dennensatijnzwam (*Entoloma cetratum*) is nog vermeldenswaard.

28 oktober: Leusderheide (Emma van den Dool)

De knaller vond plaats aan het begin van de excursie: 19 exemplaren van de Slijmige spijkerzwam (*Gomphidius glutinosus*; zie foto). Deze vondst werd niet meer overtroffen, maar toch zijn er in totaal zo'n 125 soorten (inclusief de nadeterminaties) waargenomen in het prachtige heide- en boslandschap van de Leusderheide. Enkele andere genoteerde Rode-Lijstsoorten: de Heideknotszwam (*Clavaria argillacea*), de Violetsteelgordijnzwam (*Cortinarius evernius*), de Bosbrandvlamhoed (*Gymnopilus odini*), de Oranje berkenboleet (*Leccinum versipelle*), de Geelvoetfranjehoed

(*Psathyrella cotonea*) en de Okerkleurige vezeltruffel (*Rhizopogon luteolus*).

28 oktober: Duin- en Kruidberg (Niko Buiten)

Ongeveer 30 personen bezochten het fraaie duingebied Duin- en Kruidberg in Santpoort-Noord en beleefden er een geweldige dag. In beukenbos, duineikenbos en duingrasland werden ruim 220 soorten aangetroffen, waaronder zeldzaamheden zoals het Beukenkorrelkopje (*Phleogena faginea*) op een Paardenkastanje en het Ruig pelsbekertje (*Trichophaea boudieri*) op mest. Aan het slot van de excursie werd een nog onbekend met verruiging bedreigd wasplatengraslandje ontdekt. Tot onze blijdschap en verrassing vonden we daarop verscheidene aardtongen, wasplaten en staalsteeltjes. De ontdekking is gemeld aan terreinbeheerder Natuurmonumenten, met wie het wasplatengraslandje komend najaar opnieuw bezocht zal worden.

Van heinde en verre waren er mensen naar Duin- en Kruidberg gekomen. Behalve de vertrouwde gezichten uit eigen kring waren er via de website Waarnemingen.nl ook enige beginners en jongeren naar de excursie gekomen. Vanwege de hoge opkomst en de drukte die dat met zich meebracht, lukte het niet goed hen tijdens de excursie de nodige aandacht te geven. Daarom is na afloop van de excursie met enkelen van hen contact opgenomen om ervaringen uit te wisselen.

11 november: Koepelduinen (Chiel Noordeloos, verslag Lutgarde Roelandt)

Hoewel in november de dagtemperatuur vrijwel continu te hoog lag, maakte de stevige wind het toch wat kil in de duinen. Met een aantal mensen zijn we op zoek gegaan naar de typische duinpaddenstoelen en dat is weer aardig gelukt. We vonden zowel het Zandtulpje (*Peziza amorphila*) als het Zandputje (*Geopora arenicola*). Ook een vaste gast in duin is het Gesteeld mosoortje (*Arrhenia spathulata*); geen grote aantallen deze keer, maar slechts een enkele. Onder de wasplaten waren de Duinwasplaat (*Hygrocybe conicoides*) en de Zwartwordende wasplaat (*H. conica* var. *chloroides*) de meest bijzondere. Direct in het veld vonden we ook de drie soorten Stuifballen en wel de Gesteelde stuifbal (*Tulostoma brumale*), de Ruwstelige stuifbal (*T. fimbriatum*) en de Donkerstelige stuifbal (*T. melanocyclum*). Verder vonden we de Duinparasolzwam (*Lepiota alba*), die met de Duindoornvuurzwam (*Phellinus hippophaecola*) zo goed als altijd op onze waarnemingenlijst staat. De vondsten van de Purperen champignonparasol (*Leucoagaricus purpureolilacinus*) en de Knolchampignonparasol (*L. wichanskyi*) zijn geen alledaagse en zeker het vermelden waard. Verder vond Chiel Noordeloos nog een donkere vorm van de Bruine satijnzwam, *Entoloma sericeum* var. *cine-reo-opacum*. Naast al deze bijzonderheden vonden we nog genoeg andere soorten (al was het niet in grote hoeveelheden) en kwamen uit op 78 taxa. Gezegd kan worden dat we een goede excursie hebben gehad.

18 november: Texel-excursie (Marcel Groenendaal)

Maar liefst 23 personen kwamen van heinde en verre voor deze laatste excursie van het jaar: naar Texel. Alleen open graslanden werden bezocht, als eerste Ceres. Er stonden grote hoeveelheden Sneeuwzwammetjes (*Hygrocybe virginea*), Zwartwordende wasplaten (*H. conica*) en Papegaaizwammetjes (*H. psittacina*), met daartussen enkele bijzonderheden als Stinkwasplaat (*Camarophyllopsis foetens*), Zwartgespikkelde wasplaat (*C. atropuncta*) en Donkere barsthoed (*Dermoloma josserandii* var. *phaeopodium*). Na een korte pauze gingen

we naar een stuk oude waddijk bij Zandkes, die vooral opviel door de vele grote Gewone weidewasplaten (*Hygrocybe pratensis*; zie foto hieronder). Verder waren er Gele (*H. chlorophana*), Oranje (*H. flavescens*) en Grauwe wasplaat (*H. unguinosa*), Zonnegloedknotszwam (*Clavaria incarnata*) en Grasvlamhoed (*Gymnopilus flavus*). Voor de Hoornderwegberm was het eigenlijk nog te vroeg, met nog maar weinig Granaatbloemwasplaten (*H. punicea*). Tenslotte voor de volhouders nog een stukje beweide duingrasland bij paal 12, met o.a. de Grote speldenprikzwam (*Poronia punctata*) en de Vlokkige mestfranjehoed (*Psathyrella hirta*). In totaal noteerden we 82 soorten, waaronder 15 wasplaten. Een geslaagde tocht.

BERICHT VAN DE PENNINGMEESTER

De bijlage in Coolia 50, no.2 betreffende de herinnering contributie-inning 2007 heeft bij een aantal leden tot verwarring geleid. Deze herinnering was bijgevoegd bij iedere Coolia. Dit kon niet anders aangezien de verzending van Coolia per 2007 uitbesteed is en er niet meer een aparte mededeling per lid bijgevoegd kon worden. Dit was niet vermeld in de bijlage en vandaar de verwarring.

Mijn welgemeende excuses voor de leden die op het verkeerde been zijn gezet. Voor dubbel ingestuurde machtigingsformulieren heeft dat verder geen consequentie; uiteraard wordt maar één maal per jaar de verschuldigde contributie afgeschreven. Bij dubbel betaalde contributie is het teveel betaalde bedrag teruggestort.

De leden die nog niet aan hun contributieverplichting voldaan hebben, krijgen apart een herinnering (via e-mail of per post). We brengen u dan wel 5 euro aan kosten in rekening. Het aantal leden, dat nog niet betaald heeft, vind ik erg hoog (ca. 150). Mogelijk realiseren deze leden zich niet dat dit voor de penningmeester veel onnodig extra werk oplevert.

Wim van der Sluis, penningmeester NMV